

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

લક્ષ્મી નારાયણ અને અન્ય

વિ.

ડિસ્ટ્રિક્ટ એક્સાઈઝ ઓફિસર, ફતેહપુર અને અન્ય

૧૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૮

[વી. આર. કૃષ્ણ ઐયર, ડી. એ. દેસાઈ અને ઓ. ચિન્નપ્પા રેડ્ડી, ન્યાયમૂર્તિઓ]

યુ.પી. એક્સાઈઝ એક્ટ - કલમ ૪૧(ઇ)(પ) અને યુ.પી. એક્સાઈઝ રૂલ્સનો નિયમ ૧૩૮ - માન્ય અને ગેરબંધારણીય નથી.

ભારતનું બંધારણ ૧૯૫૦ - અનુચ્છેદ ૩૨ - હેઠળ પિટિશન - જો પિટિશનરો શરતોની સંપૂર્ણ જાણકારી સાથે હરાજીમાં ભાગ લેતા હોય તો શું તેઓ શરત સામે વાંધો ઉઠાવી શકે.

યુ.પી. એક્સાઈઝ એક્ટની કલમ ૪૧(ઇ)(પ) એ એક્સાઈઝ કમિશનરને લાઈસન્સવાળી જગ્યા ખુલ્લી અથવા બંધ રાખી શકાય તેવા દિવસો અને કલાકો નક્કી કરતા નિયમો ઘડવાની સત્તા આપી હતી.

પિટિશનરો કે જેઓ દારૂના વેચાણમાં લાઈસન્સ ધરાવતા હતા તેઓએ નિયમની માન્યતાને પડકારી હતી.

રિટ પિટિશનો નામંજૂર કરતા,

ઠેરવેલ કે: ૧. યુ.પી. એક્સાઈઝ રૂલ્સના નિયમ ૧૩બી ની જોગવાઈઓ પંજાબ લિકર લાઈસન્સ રૂલ્સ ૧૯૫૬ ના નિયમ ૩૭ સમાન હોવાથી, પી. એન. કૌશલ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વગેરે [૧૯૭૯] ૧ એસ.સી.આર. ૧૨૨ નો નિર્ણય લાગુ પડે છે. [૧૬૧ જી]

૨. લાઈસન્સ જાહેર હરાજીમાં આપવામાં આવ્યા હતા અને અમુક દિવસોમાં વ્યવસાય બંધ રાખવા અંગેની શરતો હરાજીની નોટિસમાં છાપવામાં આવી હતી. આ નિયંત્રણોની સંપૂર્ણ જાણકારી સાથે કે જેને પિટિશનરોએ જ્યારે બોલીમાં ભાગ લીધો ત્યારે વ્યાજબી માન્યા હતા, તેઓએ લાઈસન્સ લીધા હતા. તેઓ રિટ પિટિશનોમાં તેના પર હુમલો કરી શકશે નહીં. [૧૬૨એફ-જી]

(હાજરી માટે પાના નં. ૧૨૫-૧૨૬ જુઓ).

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ કૃષ્ણ ઐયર દ્વારા આપવામાં આવેલ.

અમે આજે પંજાબ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૧૪ (એનેક્સર એ) હેઠળ ઉદ્ભવતી રિટ પિટિશનોના એક સમૂહનો નિકાલ કર્યો છે. તેમાં પિટિશનરે કલમ ૫૯(એફ) (૫) અને નિયમ ૩૭ ને ગેરબંધારણીય તરીકે પડકાર્યા હતા. રિટ પિટિશનોના આ વર્તમાન સમૂહમાં રજૂઆત સમાન છે સિવાય કે અધિનિયમ અને નિયમ ઔપચારિક રીતે અલગ છે પરંતુ એક સમાન (in pari materia) છે. યુ.પી. એક્સાઈઝ એક્ટની કલમ ૪૧(ઈ)(૫) એક્સાઈઝ કમિશનરને લાઈસન્સવાળી જગ્યા ખુલ્લી અથવા બંધ રાખી શકાય તેવા દિવસો અને કલાકો નક્કી કરતા નિયમો ઘડવાની સત્તા આપે છે. નિયમ ૧૩બી એવો એક નિયમ છે જે "તમામ મંગળવાર તેમજ દરેક મહિનાના પ્રથમ દિવસે" દારૂના વેચાણની મનાઈ ફરમાવે છે. નિયમ ૧૩બી (સુધારેલ મુજબ) થી નારાજ થઈને, કારણ કે તે દરેક મહિનાની ૧લી તારીખે દારૂના વેપાર પર પ્રતિબંધ મૂકે છે, પિટિશનરો, જેઓ

લાઈસન્સધારકો છે, તેના અધિકારક્ષેત્ર (vires) ને પડકારતા આ કોર્ટ સમક્ષ આવ્યા છે. નિયમ ૧૩બી આ મુજબ વંચાય છે:

"૧૩બી. તમામ એક્સાઈઝની દુકાનો (વિદેશી દારૂ, દેશી દારૂ, હોમ ડ્રગ્સ, અફીણ, તાળી અને આઉટસ્ટીલ દુકાનો સહિત) દર વર્ષે સ્વાતંત્ર્ય દિન (૧૫ ઓગસ્ટ), મહાત્મા ગાંધી જન્મજયંતિ (૨ ઓક્ટોબર) અને મહાત્મા ગાંધીના દુઃખદ અવસાનના દિવસે (૩૦ જાન્યુઆરી) અને તમામ મંગળવારે તેમજ દરેક મહિનાના પ્રથમ દિવસે ખુલ્લી રાખવામાં આવશે નહીં.

પરંતુ શરત એ છે કે જો મહિનાનો પ્રથમ દિવસ જાહેર રજા હોય તો, તે મહિનાનો તે પછીનો દિવસ એવો દિવસ હશે કે જ્યારે એક્સાઈઝની દુકાનો ખુલ્લી રાખવામાં આવશે નહીં.

પરંતુ વધુમાં શરત એ છે કે એક્સાઈઝ કમિશનર, સંબંધિત જિલ્લાના કલેક્ટર સાથે વિચારવિમર્શ કરીને, મંગળવારે અથવા મહિનાના પ્રથમ દિવસે અથવા તે મહિનાના તે પછીના દિવસે, જે પણ કિસ્સો હોય, એક્સાઈઝની દુકાન ખુલ્લી ન રાખવાની શરત, ફોર્મ એફ.એલ. ૬ માં વિદેશી દારૂના વેચાણ માટેનું લાઈસન્સ ધરાવતી હોટલોના કિસ્સામાં, ભારત સરકારની ઓલ ઇન્ડિયા લિકર પરમિટ સ્કીમ હેઠળ માન્ય પરમિટ ધરાવતા વિદેશી પ્રવાસીઓના લાભાર્થે, તેમને યોગ્ય લાગે તેવા નિર્દિષ્ટ સમયગાળા માટે માફ કરી શકશે."

નિયમ બનાવવાની સત્તાનો સ્રોત કલમ ૪૧(ઇ)(પ) છે જેને અહીં ટાંકવાની ભાગ્યે જ જરૂર છે.

એ જોવું સરળ છે કે પંજાબના કાયદાની જોગવાઈઓ, જેને અમારી સમક્ષ અસફળ રીતે પડકારવામાં આવી હતી, અને આ યુ.પી. ની જોગવાઈઓ વર્ચ્યુઅલી

સમાન છે. પિટિશનરો તરફથી વકીલ દ્વારા આગળ મૂકવામાં આવેલી રજૂઆતો અને સોલિસિટર જનરલ તથા શ્રી ઓ. પી. રાણા દ્વારા તેના જવાબમાં આપવામાં આવેલ નિવેદનો પણ પંજાબના કેસોમાં અમે જે સાંભળ્યું અને ધ્યાનમાં લીધું હતું તેના સમાન જ છે. વાસ્તવમાં, યુ.પી. ના કેસો, રાજ્યના દૃષ્ટિકોણથી, વધુ મજબૂત છે કારણ કે લાઈસન્સ જાહેર હરાજીમાં આપવામાં આવ્યા હતા અને અમુક દિવસોમાં વ્યવસાય બંધ રાખવા અંગે આ રિટ પિટિશનોમાં જે શરતો સામે વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો છે તે તમામ હરાજીની નોટિસમાં છાપવામાં આવી હતી. આ નિયંત્રણોની સંપૂર્ણ જાણકારી સાથે, જેને તેઓએ જ્યારે બોલીમાં ભાગ લીધો ત્યારે વ્યાજબી માન્યા હતા (અને જેને અમે પંજાબના કેસોમાં આપેલા કારણોસર વ્યાજબી માનીએ છીએ), તેઓએ લાઈસન્સ લીધા હતા. તેથી તેમના વર્તમાન પડકારનો પંજાબના કેસોમાં આ કોર્ટના નિર્ણયમાં અંત આવવો જ જોઈએ. વધુ કોઈ ચર્ચા વિના, અમે ખર્ચ (એક સુનાવણી ફી) સાથે રિટ પિટિશનો નામંજૂર કરીએ છીએ.

એન.વી.કે.

પિટિશનો નામંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.